

Strategische Samenwerkingsagenda 2013 - 2022

Gemeente Smallingerland en Provincie Fryslân

Strategische samenwerkingsagenda 2013- 2022

Gemeente Smallingerland – Provincie Fryslân

Inhoudsopgave

Preambule		3
Hoofdstuk 1	Kaders van de strategische samenwerkingsagenda	4
	1.1. Doel	
	1.2. Functie	
	1.3. Karakter	
	1.4. Thema's	
	1.5. Uitvoeringsprogramma	
	1.6. Financiering	
	1.7. Bestuurlijke aansturing	
	1.8. Ambtelijke aansturing	
	1.9. Monitoring en evaluatie	
Hoofdstuk 2	Smallerland, hart van het noorden	6
	2.1 De tweede stad van Fryslân in het hart van het noorden	
	2.2 Positie binnen Fryslân en Noord Nederland	
	2.3 Unieke ligging en bereikbaarheid	
	2.4 Landschappelijke waarden in relatie tot stedelijke kwaliteit	
	2.5 Demografische dynamiek	
	2.6 Werkgelegenheid	
	2.7 High tech kennisontwikkeling en industrie als economische Pijler	
	2.8 Voorzieningen voor de regio	
Hoofdstuk 3	Visie	9
	3.1 Visie gemeente Smallerland	
	3.2 Visie van de provincie Fryslân	
Hoofdstuk 4	Thema's en beoogde projecten	11
	4.1. Introductie	
	4.2 Een krachtige innovatieve (industriële) economie	
	4.3 Voorzieningen voor de regio	
	4.4 Versterking van recreatie en toerisme	
	4.5 Stad in een groene omgeving	
	4.6 Bereikbaarheid	
	4.7 Volkshuisvesting/herstructurering	
	4.8 Breedband	
Bijlage	Factsheets van projecten	

Preambule

De gemeente Smallingerland, ten deze vertegenwoordigd door de burgemeester en

De provincie Fryslân, ten deze vertegenwoordigd door de Commissaris van de Koningin, handelende ter uitvoering van een besluit van het College van Gedeputeerde Staten, hierna te noemen “de provincie”,

in aanmerking nemende dat:

- De integrale toekomstvisie Smallingerland is vastgesteld als uitgangspunt voor de gemeente Smallingerland met betrekking tot de kenmerken, uitstraling, ambities en wijze van organiseren;
- het college van Gedeputeerde Staten en de gemeente Smallingerland afgesproken hebben om te komen tot een samenwerkingsagenda met de hierboven genoemde visie als kompas in samenhang met de door de provincie aangegeven contouren;
- de provincie en gemeente zich bestuurlijk en ambtelijk hebben ingespannen om te komen tot een samenwerkingsagenda, die tevens een gezamenlijke investeringsagenda omvat,
- de spoorlijn via Heerenveen en Drachten naar Groningen niet zal worden aangelegd, hetgeen aanleiding is tot het aanpassen van de huidige Strategische Samenwerkingsagenda,
- hiervoor mede gebruik zal worden gemaakt van de nadien (in 2012) door de gemeente vastgestelde visie op de toekomst van de komende 10-15 jaar, genaamd Bestemming Drachten.

verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

1. Partijen stemmen in met en zullen uitvoering geven aan de in goed overleg gemaakte afspraken met de daarbij horende werkwijze, aansturing, monitoring en financiële inzet, vastgelegd in deze -gewijzigde- samenwerkingsagenda. Partijen streven naar een substantiële inzet op de gekozen thema's en naar de realisatie van de binnen het samenwerkingstraject te initiëren projecten;
2. Deze -gewijzigde- samenwerkingsagenda gaat in op 1 juli 2013 en heeft een looptijd tot 1 januari 2022. Tijdig met het oog op deze einddatum zullen partijen aan de hand van een in ieder geval jaarlijks bestuurlijk overleg met elkaar afspraken maken over het vervolgtraject van deze samenwerkingsagenda. Jaarlijks zullen partijen de voortgang van de samenwerking bespreken en waar nodig c.q. gewenst komen tot bijstelling van afspraken;
3. In alle gevallen waarin deze overeenkomst niet voorziet zullen partijen tijdig in goed overleg tot aanvullende afspraken komen in de geest van de afspraken in deze samenwerkingsagenda. Bij eventuele geschillen zullen partijen eerst in goed overleg in der minne tot een oplossing komen. Is dat niet mogelijk gebleken dan zullen alle geschillen in verband met deze samenwerkingsagenda of afspraken die daarmee samenhangen, worden beslecht door een bindend advies, te geven door drie door partijen gezamenlijk of bij gebreke van overeenstemming daarover binnen vier weken, door één of meer, door de president van de rechtbank te Leeuwarden te benoemen, adviseurs. Een geschil bestaat, indien één der partijen dat stelt en schriftelijk aan de andere partij mededeelt;

Aldus overeengekomen en in tweevoud getekend te, 2013

Gemeente Smallingerland

Provincie Fryslân

Drs. T. van Bekkum
Burgemeester

J.A. Jorritsma
Commissaris van de Koning

1 Kaders van de samenwerkingsagenda

1.1. Doel

Met de in de inleiding genoemde input als kompas, worden in de samenwerkingsagenda thema's benoemd en daaruit voortvloeiend wordt een integraal en uitvoeringsgericht programma vastgesteld met concreet benoemde en elkaar versterkende projecten. Deze projecten onderscheiden zich door hun strategische, bovenlokale en majeure karakter.

1.2. Functie

De strategische samenwerkingsagenda:

- zorgt voor **realisatie** van een aantal projecten die van vitaal belang zijn voor de gemeente en die onmiskenbaar een bovenlokaal karakter hebben. Met het bovenlokale karakter wordt bedoeld dat de impact van het project en het effect ervan gemeentegrensoverschrijdend is; daarnaast hebben de projecten een 'stedelijk' karakter. 1
- Is een gezamenlijke **investeringsagenda** (uitvoeringsprogramma) van gemeente en provincie;
- legt de wijze van **financiering van gemeenschappelijke projecten** van gemeente en provincie vast;
- legt de **wijze van samenwerking vast** tussen gemeente en provincie met betrekking tot het uitvoeringsprogramma waarbij rekening wordt gehouden met bestaande projecten en projectorganisaties;
- is de basis voor een **gezamenlijke lobby** naar andere overheden.

1.3. Karakter

De samenwerkingsagenda kent een duurzaam en dynamisch karakter. Het is geen statisch document maar een model waarbij nieuwe inzichten, innovaties en veranderingen in de markt ruimte krijgen. Dat betekent dat de samenwerkende partijen de agenda periodiek evalueren en de koers bepalen.

1.4 Thema's

Op basis van analyse van de input zijn de thema's vastgesteld waaruit de samenwerkingsagenda is opgebouwd. Zij geven richting aan de specifieke positie van Smallingerland ten opzichte van Fryslân en het noorden.

1.5. Uitvoeringsprogramma

Per thema worden de projecten genoemd die thuishoren in deze agenda. De projecten worden verder uitgewerkt waarbij per project de criteria majeur, strategisch en bovenlokaal worden behandeld evenals de verbindende elementen. In al deze projecten vormt duurzaamheid een wezenlijk aandachtspunt.

1.6. Financiering

Het uitgangspunt voor de financiering van projecten in het uitvoeringsprogramma is maximale inzet van externe¹ gelden te realiseren. Gemeente en provincie zien het genereren van inzet uit derde geldstromen bij de uitvoering van projecten uit deze samenwerkingsagenda als een gezamenlijke inspanningsverplichting. Verdeling van de resterende bedragen zal gezamenlijk door provincie en gemeente worden bepaald.

1.7. Bestuurlijke aansturing

Om tot een succesvolle aanpak te komen is een stevige bestuurlijke inzet gewenst.

¹ Onder meer vanuit het Rijk, Europa en de markt.

Er wordt gekozen voor een periodiek overleg tussen gedeputeerde staten en het college van de gemeente met een frequentie van ongeveer 3 maal per jaar. Dit zal een breed bestuurlijk overleg zijn over gemeenschappelijke thema's waarbij deze samenwerkingsagenda één van de agendapunten is. Het voordeel van dergelijk overleg is dat zaken niet nog eens afzonderlijk in de colleges behandeld moeten worden.

De colleges vormen gezamenlijk de Stuurgroep voor de samenwerkingsagenda. In aansluiting op bovenstaande zal in de agenda van het Stuurgroepoverleg ruimte gereserveerd worden voor strategische onderwerpen die geen onderdeel uitmaken van de samenwerkingsagenda maar waarbij sprake is van een gemeenschappelijk belang.

De colleges vergaderen wisselend bij provincie en gemeente waarbij het voorzitterschap eveneens wisselend wordt ingevuld door de commissaris van de Koningin, respectievelijk de burgemeester.

1.8. Ambtelijke aansturing

De secretaris van de provincie en de gemeentesecretaris zorgen voor de ambtelijke coördinatie; zij wijzen ieder een voor de samenwerkingsagenda verantwoordelijk contactpersoon aan. Ook zal per thema door beide partijen een ambtelijk trekker worden benoemd.

De dagelijkse bestuurlijke aansturing van de projecten in de samenwerkingsagenda valt onder de verantwoordelijkheid van de betrokken portefeuillehouders van de provincie en gemeente die daarbij de eindverantwoordelijken betrekken voor het specifieke project.

De eerdergenoemde contactpersonen zorgen voor de voorbereiding van de vergaderingen en met name de interne coördinatie van zaken die hierop betrekking hebben. De provinciale contactpersoon voert het secretariaat voor de Stuurgroepvergaderingen. Dit laat onverlet de afspraken die gemaakt worden tussen de managementteams van provincie en gemeente om periodiek met elkaar overleg te voeren over de projecten.

1.9. Monitoring en evaluatie

Monitoring van de voortgang van de projecten van de samenwerkingsagenda en de mate waarin de doelen zijn bereikt ligt in handen van de betrokken gemeentelijke en provinciale diensten en de betrokken bestuurders. Afgestemd op de looptijd van de samenwerkingsagenda van 10 jaar zal halverwege deze looptijd geëvalueerd worden of de beoogde effecten gehaald zijn. Met name de factsheets zullen onderwerp zijn van monitoring en evaluatie.

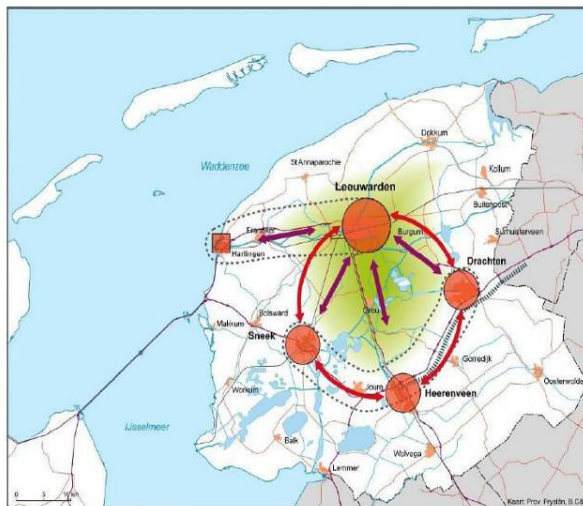
2 Smallerland, hart van het noorden

2.1. De tweede stad van Fryslân in het hart van het noorden

De gemeente Smallerland bestaat uit een stad omringd door 13 kernen en dorpen en is de 3^e gemeente van Fryslân voor wat betreft het aantal inwoners (55.000). Drachten vormt een belangrijk centrum van voorzieningen voor de regio, tot over de provinciegrenzen heen, en is door zijn ligging een belangrijk centrum in het Noorden.

2.2. Positie binnen Fryslân en Noord Nederland

Dynamiek is al eeuwen een belangrijk kenmerk in de ontwikkeling van Smallerland. In langer vervlogen tijden vond een ontwikkeling van slecht begaanbaar gebied met verspreide kleine agrarische nederzettingen naar het centrum van de verveningen in oost Fryslân plaats, met ruimtelijk, economisch en sociaal grote gevolgen. De afgelopen 60 jaar vond in Drachten en omgeving als gevolg van industrialisatie een enorme ontwikkeling plaats. De Smallerlandse dynamiek blijft herkenbaar in de ruimtelijke inrichting, in de economische bedrijvigheid en ook in de lokale 'volksaard'. De gemeente kent een mentaliteit van "geen woorden maar daden".

De Friese Stedenring

Drachten maakt deel uit van de kernzone A7. Naast de kernzonebenadering speelt in de ruimtelijke ordeningsdiscussie voor de toekomst de discussie over stedenringen. Binnen Fryslân en Noord Nederland is vooral ook de ligging van de gemeente Smallerland langs de A7 van belang. Hierdoor heeft ze binnen Fryslân een prominente ligging aan de Friese stedenring. Binnen deze ring geldt

Leeuwarden als zwaartepunt, maar het belang van de A7-kernen Sneek, Heerenveen en Drachten is evident.

2.3. Unieke ligging en bereikbaarheid

Smallerland is binnen Noord-Nederland een plek van samenkomen. Belangrijke wegen, maar ook land en water komen hier bij elkaar. Het is ook een plek waar mensen elkaar ontmoeten. Om te wonen, om te werken en om te recreëren. Drachten ligt aan grote wegen en is hierdoor een goed bereikbare centrumplaats in Noord-Nederland, met een ruim aanbod van voorzieningen. Van deze voorzieningen maken niet alleen de inwoners van Smallerland gebruik, maar ook die van omringende Friese, Groningse en Drentse gemeenten.

Smallerland is ook een vertrekpunt. De unieke ligging en de uitstekende bereikbaarheid maken dat Smallerland een aantrekkelijke uitvalsbasis is voor een bezoek aan de omgeving of verschillende attracties. Het is ook een aantrekkelijke uitvalsbasis voor bedrijven in bijvoorbeeld de logistieke sectoren en voor forensen, die aantrekkelijk wonen in Smallerland combineren met werken in een andere gemeente.

2.4. Landschappelijke waarden in relatie tot stedelijke kwaliteit

Drachten ligt op een schakelpunt van landschappen. De Friese meren en noordelijke en zuidelijke wouden smelten hier samen. Dat vind je nergens in Fryslân. Smallingerland ligt midden tussen de Nationale parken De Alde Feanen en het Drents-Friese Wold, het Nationaal Landschap De Noardlike Fryske Wâlden en het Friese Merengebied. Deze centrale ligging in een diversiteit aan landschap is een kernkwaliteit waarop de gemeente het recreatief toeristisch product van Smallingerland wil uitbouwen. De gemeente wil met nieuwe fiets- en wandelpaden deze gebieden sterker aan elkaar verknopen. Drachten biedt binnen dit prachtige landschap gelegenheid voor cultureel en stedelijk vermaak. Kortom een gemeente met kwaliteiten die een invulling kan geven aan de toenemende behoefte aan onthaasting, originaliteit, duurzaamheid, gezondheid, vertraging en stilte als tegenhanger in een samenleving die steeds drukker en luidruchtiger wordt. Gemeente Smallingerland wil deze kwaliteiten benutten en daarbij Drachten nadrukkelijker als stad aan het water neerzetten. Van belang daarbij is een goede samenwerking met de toeristische sector, de omliggende gemeenten en de provincie.

2.5. Demografische dynamiek

Smallingerland kent ruim 55.000 inwoners, een aantal dat de afgelopen jaren nog enkele procenten is gegroeid, en naar verwachting de komende jaren ook nog bescheiden zal blijven groeien. Het aantal inwoners in Smallingerland zal sterker toenemen dan de gemiddelde verwachtingen voor het Noorden en onze provincie. Deze verwachting is gebaseerd op de regionale verschillen die nu al waargenomen worden en op de kracht van de A7-zone. De gemeenten in deze zone blijken niet alleen dynamischer te zijn in hun economische ontwikkeling dan grote delen van het noorden, maar tevens aantrekkelijk als woonplaats voor mensen die hier werk vinden.

Naast een naar verwachting nog slechts bescheiden bevolkingsgroei zal sprake zijn van een sterke verandering van de samenstelling van de bevolking. Het aantal mensen van 65 jaar en ouder neemt fors toe en omgekeerd neemt het aantal jonge mensen af.

In het Streekplan Fryslân wordt Drachten gezien als één van de 6 stedelijke centra van Fryslân. Rondom deze stedelijke centra zijn in dat plan bundelinggebieden benoemd. Doel van het bundelingbeleid is het borgen van voldoende schaal en massa voor sterke steden en voldoende draagvlak voor hoogwaardige stedelijke voorzieningen en werkgelegenheid. De bijdrage van de kleinere kernen in het bundelinggebied is vooral kwalitatief; gericht op de toevoeging van specifieke woonkwaliteiten in en rond stedelijke centra. Het bundelinggebied kent dan ook een bijzondere opgave voor woningbouw.

2.6. Werkgelegenheid

In Smallingerland bevindt zich 10% van het totale aantal arbeidsplaatsen in Fryslân. Die werkgelegenheid is de afgelopen jaren sneller gegroeid dan in Fryslân als geheel: 19,2% tussen 2000 en 2009, tegen 12,1% in Fryslân. Het aantal vestigingen van waaruit betaalde arbeid verricht wordt is in Smallingerland in de afgelopen 10 jaar met maar liefst bijna 50% toegenomen, eveneens sterker dan de Friese groei van 39%. Naast de industrie, waarover in de volgende paragraaf meer, kennen ook de sectoren onderwijs en gezondheidszorg in de gemeente een relatief groot aandeel in de werkgelegenheid. Van het totaal aantal banen in Smallingerland (23.500) bevinden 22.500 (95%) zich in de stad Drachten.

De verwachting is dat in de toekomst in Fryslân, dus ook in Smallingerland, de vraag naar arbeid groter wordt dan het aanbod. Op de middellange termijn vraagt dit om een ommezwaai in het beleid: in plaats van werkloosheid te bestrijden dient het arbeidsaanbod te worden verruimd. Een belangrijk middel daartoe is het blijven inzetten op hightech systemen en stimulering van automatisering en innovatie met het oog op het verhogen van de arbeidsproductiviteit. De verwachting is dat de

werkgelegenheid in de recreatie en toerisme sector zal toenemen door de ingeslagen koers van het nadrukkelijker uitbouwen van het recreatief toeristisch product van Smallingerland.

2.7. High tech kennisontwikkeling en industrie als economische pijler

De gemeente Smallingerland kent binnen Fryslân de hoogste werkgelegenheid in de industrie. Ook relatief is het aantal banen in de industrie in Smallingerland hoog, de grootste sector binnen de gemeente. De industriële werkgelegenheid staat overall onder druk, maar heeft zich in Smallingerland beter kunnen handhaven dan in overig Fryslân (-3,5% tegen -7% tussen 2000 en 2009). Smallingerland is, kortom, het industriële hart van Fryslân.

De laatste decennia heeft een aantal bedrijven in Drachten heel sterk ingezet op kennisontwikkeling. Het resultaat is dat er zeker 900 arbeidsplaatsen zijn in de hightech kennisontwikkeling en dat 1/3 van de jaarlijkse noordelijke R&D-investeringen hier plaatsvindt. Het is daarmee een essentiële factor voor de werkgelegenheid. Door deze kennis te delen met andere bedrijven en goede relaties te leggen met onderwijs en onderzoek kan deze ontwikkeling worden versterkt, en een push geven aan de technologische ontwikkeling van bedrijven in het hele noorden.

Door de ligging middenin het Noorden en goede ontsluiting via water en weg heeft de gemeente een sterke concurrentiepositie. Het behouden van deze concurrentiepositie betekent dat blijven investeren in de infrastructuur, maar ook met name in het innovatief vermogen van de Smallingerlandse industrie, noodzakelijk is.

Daarbij is investering in innovatie vermoedelijk nog belangrijker dan in infrastructuur. De verwachting is dat de komende jaren de toegevoegde waarde van kennisontwikkeling en innovatie in de Nederlandse industrie sterk toeneemt en ook zal moeten toenemen om de concurrentie met lage lonen landen aan te kunnen. Nederland, en daarmee ook Smallingerland, moet zich onderscheiden met sectoren die veel investeren, nieuwe producten en diensten ontwikkelen en exporteren. Voor Smallingerland liggen er kansen in de hoogwaardige technologie. In Drachten is een aantal hoogwaardige technologische bedrijven gevestigd dat meer dan 1/3 van de jaarlijkse noordelijke investeringen voor diens rekening neemt in projecten over de hele wereld.

Het karakter van de werkgelegenheid verandert ook. Er komen meer hooggekwalificeerde banen, in de sfeer van technologie en ICT, maar ook banen in de communicatieve, sociale en creatieve sfeer. De werkgelegenheid in de industrie zal steeds gespecialiseerder worden en een hogere graad aan scholing vragen.

2.8. Voorzieningen voor de regio

Drachten is een centrumplaats in de wijde regio, gesitueerd in het midden van Noord-Nederland en daarbij bij uitstek de plek met stedelijke voorzieningen voor een aanzienlijk verzorgingsgebied. In directe zin (dagelijkse behoeften en bezigheden) betreft dit 80 à 90 duizend personen, indirect gaat het om meer dan 150 duizend burgers uit oostelijk Friesland, westelijk Groningen en Noordwest Drenthe. Onderwijsbreed heeft Drachten een regionale functie. Belangrijke uitschieters in het voorzieningenlandschap in Drachten, ook bij slecht weer, zijn schouwburg de Lawei (jaarlijks circa 86.500 bezoekers), zwembad de Welle (jaarlijks maar liefst om en nabij 400.000 bezoekers) en kinderboerderij/natuur- en milieucentrum De Naturij (jaarlijks 130.000 bezoekers). De bezoekers zijn afkomstig uit de wijde omgeving van Drachten.

3 Visie

3.1. Visie gemeente Smallingerland

Het visiedocument “Integrale toekomstvisie Smallingerland” (in 2011 vastgesteld door de gemeenteraad) geeft vanuit verschillende perspectieven een verkenning van de toekomstige ontwikkelingen in de gemeente Smallingerland gedurende een langere periode. Datzelfde geldt voor de structuurvisie van de gemeente Smallingerland, genaamd Bestemming Drachten, vastgesteld door de gemeenteraad in 2012, welke een visie geeft op de toekomst van Drachten voor de komende 10-15 jaar.

De demografische ontwikkelingen voor de middellange termijn voor de gemeente Smallingerland vertonen een relatieve groei. De focus van de toekomstige, ruimtelijke ontwikkeling zal geconcentreerd zijn op Drachten. Drachten is en blijft een centrumplaats met stedelijke voorzieningen voor een groot verzorgingsgebied. Zoals eerder aangegeven in directe zin (dagelijkse behoeften en bezigheden) betreft dit 80 à 90 duizend personen, indirect gaat het om meer dan 150 duizend burgers uit oostelijk Friesland, westelijk Groningen en Noordwest Drenthe.

In de buitendorpen zal onverminderd aandacht blijven voor infrastructuur en bereikbaarheid, alsmede zorg voor adequate onderwijs-, sport- en culturele voorzieningen. De sociale cohesie in en tussen de dorpen zal waar mogelijk versterkt worden door de aanwezigheid van dorpshuizen. Er moet ruimte blijven voor omgevingsgerelateerde economische activiteiten, waarbij onder meer gedacht kan worden aan winkels, de agrarische sector en kleinschalige bedrijvigheid.

Hoofdplaats Drachten is en blijft ook één van de economische trekkers in zowel de provincie als het Noorden. Het economisch beleid zal gericht zijn op samenwerking met het bedrijfsleven, met kennisinstituten en het onderwijs, als ook met andere overheden. Drachten zal blijvend gezien en herkend worden als een stedelijke kern binnen een gevarieerd landschappelijk gebied, waarin het plezierig wonen, leven, werken, leren en recreëren is, niet alleen voor de eigen inwoners maar evenzeer voor passanten.

3.2. Visie van de provincie Fryslân

De samenwerkingsrelatie met de gemeente wordt gezien vanuit de context van het Coalitieakkoord: Nije Energzy foar Fryslân. Daarin wordt ingezet op de kerntaken van de provincie die liggen bij de regie in het fysieke domein op het gebied van ruimtelijke ordening, infrastructuur en water, het aanjagen van de regionale economie en het stimuleren van de Friese taal en cultuur.

De ruimtelijke visie van de provincie Fryslân voor Smallingerland is opgenomen in het Streekplan Fryslân 2007. Uitgangspunt daarin is dat er gekozen wordt voor ontwikkelingsgericht beleid gericht op de Kwaliteit fan de Romte, waarbij stad en platteland elkaar nodig hebben en elkaar ondersteunen. Drachten is een van de zes stedelijke centra waar bedrijvigheid en werkgelegenheid geconcentreerd zijn, met een hoog voorzieningenniveau dat voor een groot gebied er omheen van betekenis is. De provincie zet in het RO-spoor in op het verder benutten van de potenties van deze stedelijke centra voor wonen, bedrijvigheid en dienstverlening.

3.2.1. Inhoudelijke contouren samenwerking

De hierboven vermelde taakvelden bevatten de typische provinciale kerntaken, waarbij ruimte is voor regionale differentiatie. Aan de hand van deze focus kunnen de piketpalen worden geslagen voor de inhoudelijke contouren van de samenwerking vanuit provinciaal perspectief. Daarbij wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij bestaande provinciale programma's en beleidsspeerpunten.

Doelstelling van de samenwerkingsagenda is de realisatie van een in beginsel beperkt aantal concrete strategische projecten, die zich elk kenmerken door hun majeure en bovenlokale karakter en/of effect. Ook dient de samenwerkingsagenda een bijdrage te leveren aan de (economische) structuurversterking van de gemeente, waarbij het ons als provincie vooral gaat om de kennis- en innovatiestructuur, met ook bredere betekenis voor regio, provincie of het gehele noorden. Wij zien Drachten, als een van de vier grote kernen in Fryslân, als een economische motor, waarbij elke kern zijn eigen functie vervult. Voor Smallingerland zien wij daarbij een zwaartepunt in industriële innovatie.

Als aangegeven in het vorige hoofdstuk, Drachten kent een regiofunctie op het vlak van voorzieningen. In dat opzicht vormt het in de komende periode van voorziene ingrijpende demografische ontwikkelingen, waaronder krimp op het platteland, met zijn voorzieningenniveau een belangrijke contramafunctie voor de voorzieningen op datzelfde platteland. Wij ondersteunen die contramalfunctie.

De projecten worden door gemeente en provincie samen gebiedsgewijs en integraal benaderd, teneinde het maatschappelijk rendement van de inspanningen en (financiële) investeringen te optimaliseren. Per thema worden de beoogde projecten genoemd.

Naast het gezamenlijk financieel deelnemen in projecten hecht de provincie ook belang aan gezamenlijke lobby bij andere overheden ten behoeve van deze projecten en andere zaken.

In het volgende hoofdstuk worden vanuit de analyse van het beeld van de huidige situatie uit hoofdstuk 2 en de bovenvermelde visies van gemeente en provincie een aantal thema's voor samenwerking benoemd. Deze hebben in alle gevallen een bovenlokaal karakter. De provincie beschouwt de visie en ambities die de gemeente schetst als een adequaat vertrekpunt voor haar eigen inzet in dezen.

4 Thema's en beoogde projecten

4.1. Introductie

Na analyse van de vorige hoofdstukken zijn zeven thema's te onderscheiden die hierbinnen als een rode draad functioneren. Deze thema's geven de focus weer van de gemeente ten aanzien van haar strategische, majeure en bovenlokale projecten.

- Een krachtige innovatieve (industriële) economie
- Voorzieningen voor de regio
- Versterking recreatie en toerisme
- Stad in een groene omgeving
- Bereikbaarheid
- Volkshuisvesting-herstructurering
- Breedband

Hieronder worden de thema's omschreven en per thema de projecten benoemd die zich lenen voor samenwerking tussen provincie en gemeente in deze samenwerkingsagenda. In de samenwerkingsagenda worden projecten opgenomen die voldoende majeur en bovenlokaal zijn om een gezamenlijke financiële inspanning van zowel gemeente als provincie te rechtvaardigen.

4.2 Een krachtige innovatieve (industriële) economie

In het bovenstaande is geschetst dat Smallingerland een belangrijke economische drager binnen Fryslân is, en met name een belangrijke speler als het gaat om (innovatieve) industrie. Om in de snel wijzigende wereldwijde verhoudingen de industriële kracht en spin-off daarvan op heel Fryslân van Smallingerland niet alleen te behouden maar ook te versterken zetten we als gemeente en provincie gezamenlijk in op het stimuleren van de innovatiekracht van de Smallingerlandse industrie, in combinatie met industrie in heel Fryslân of zelfs het noorden. De provincie zal daarbij de samenbindende en faciliterende rol van de gemeente ondersteunen.

De projecten die hieraan (mede) invulling gaan geven zijn:

Ontwikkeling noordelijke technologische innovatie-ecologie en ontwikkelcampus
(Factsheet 1.)

De in Drachten aanwezige kennis moet verbonden worden met onderwijs- en kennisinstellingen, voeding geven aan technologische vernieuwing van bedrijven in het noorden en een stimulans zijn voor nieuwe bedrijvigheid.

Het gaat om kennisontwikkeling en -toepassing in de hele provincie en daarbuiten

- De studenten komen uit de hele provincie en daarbuiten
- Versterking van de sociaal, cultureel en economische situatie
- Versterking positie van de stad(sregio)

Kwaliteitsontwikkeling westelijke invalsroute/Centrum Noordwest Drachten
(Zie ook Bereikbaarheid, paragraaf 4.6.)

Aan de westkant in het binnenstedelijk gebied van Drachten ligt een grootschalig industrieterrein met milieuhinderlijke bedrijvigheid. Dit legt grote beperkingen op aan de ontwikkeling van dit gebied. De westelijke invalsroute naar het centrum is kwantitatief en kwalitatief onvoldoende. In dit gebied bevinden zich grote bedrijven met veel werkgelegenheid. Naast veel high-tech-werkgelegenheid, is er ook verouderd bedrijfsterrein met verouderde bebouwing op een in stedenbouwkundig

opzicht prominente plaats die voor herstructurering in aanmerking komt. Er ligt een duidelijke potentie voor r&d- en kennisintensieve bedrijven.

Herontwikkeling van dit gebied levert een bijdrage aan de fysieke structuur van een krachtige innovatieve (industriële) economie in combinatie met bereikbaarheid.

4.3 Voorzieningen voor de regio

Drachten is een belangrijke kern van voorzieningen voor de regio. Vanwege het (boven)regionale belang van die voorzieningen is een aantal projecten benoemd dat het (boven)regionale voorzieningenaanbod in Drachten nog verder versterkt.

Toekomstontwikkeling Zwembad de Welle (Factsheet 7).

Nieuwbouw van 50m topsportwedstrijdbad met aanvullende recreatieve voorzieningen.

De Welle heeft een topsportfunctie in Noord Nederland (enige 50m bad in Noord Nederland) en heeft een regionale functie als recreatieve voorziening.

Nieuwbouw van De Welle zorgt voor een aanvullende sportvoorziening met de mogelijkheid tot gemeentegrensoverschrijdende recreatie- en (top)sportpotentie. De recreatieve mogelijkheden voor inwoners van de gemeente en provincie en toeristen nemen toe.

Beoogde effecten:

- groei van aantal recreanten en toeristen
- groei van inkomsten toerisme en recreatie
- synergie tussen topsportvoorzieningen in A-7 steden

Ook streven we naar een energiezuinig zwembad uit overwegingen van zowel duurzaamheid als exploitatie, waarbij het streven is naar een energieneutraal zwembad.

Huisvesting Cultuur (Factsheet 8).

Drachten zal een dynamische moderne stad blijven, met als tegenpool de omgeving met de waardevolle cultuurlandschappen en historische dorpen. In de moderne dynamische stad is ruimte voor vernieuwing en experiment. Jong talent wordt opgevangen en in de gelegenheid gesteld om zich verder te ontwikkelen. Kunst en cultuur zijn in Drachten geen zaken die zich afspelen binnen de vier muren van geïnstitutionaliseerde instellingen. Ook het publieke domein, de openbare ruimte en de architectuur worden onderwerp van deze Drachtster identiteit.

In cultureel Drachten is een belangrijke rol weggelegd voor het Lawei/Meldij complex, met de Lawei als podium van Drachten en de Meldij als plek waar jong en oud zelf kunst kan beoefenen.

Dit is de plek waar de noodzaak voor aanpak het grootst is, waar kansen zijn voor een verdere uitbouw van culturele activiteiten, maar waar bovenal ruimte is voor het realiseren van nieuwe functionaliteiten. Met de nadruk op de Lawei/Meldij is de eerder vorm gegeven clusteringsgedachte niet buiten beeld geraakt. Eén van de uitgangspunten is dat gekeken wordt naar mogelijkheden om voor onderdelen/activiteiten van het museum, bibliotheek en poppodium Iduna aan te sluiten bij de locatie Lawei/Meldij, nu of in de toekomst.

Er wordt ruimte gemaakt voor nieuwe functies en gebruiksmogelijkheden. Ook bestaande kracht en kwaliteiten worden verder uitgebouwd, er wordt stevig ingezet op verbreding van het aanbod, onder andere door het verder uitbouwen van de al in gang gezette samenwerking tussen organisaties die op cultuurgebied iets te bieden hebben. Concreet betekent dit een aanpak op drie onderdelen:

1. Heroriëntatie en nieuwbouw van Centrum voor de Kunsten 'De Meldij'
2. Realisatie vlakke vloerzaal voor meervoudig gebruik
3. Upgrading van De Lawei.

4.4. Versterking van recreatie en toerisme

Met de ligging van de stad Drachten op het schakelpunt van water en wouden is Smallingerland veelzijdig en uniek. Deze veelzijdigheid wil Smallingerland als kracht gebruiken om de drie elementen water, stad en land te verbinden en daardoor het totale toeristische product te versterken. Deze verscheidenheid vormt de basis voor het eigen profiel van Smallingerland.

Drachten ligt midden tussen drie toeristische regio's: het Friese Merengebied, de Noordelijke Friese Wouden en het Drents-Friese Wold. Binnen deze regio's bevinden zich twee nationale parken. Een aantrekkelijk routenetwerk met opstappunten voor fietsers, wandelaars en ruiters en watersporters zorgt er voor dat het landschap beleefd kan worden. Een aantrekkelijk en gevarieerd aanbod aan verblijfsaccommodaties is net als het routenetwerk een basisvoorwaarde voor toeristische ontplooiing. Er worden kansen gezien om de ontbrekende schakels in te vullen, waardoor het netwerk wordt versterkt.

Er wordt gekeken naar mogelijkheden de ligging van Drachten aan de rand van het Friese Merengebied uit te bouwen tot een schakelfunctie in de Noord-Nederlandse watersport. Dit gebeurt door de realisatie van een aantal strategische vaarverbindingen zoals het Polderhoofdkanaal, de Drachtstervaart, de opwaardering van de Turfroute in samenwerking met de Zuidoosthoek gemeenten en de provincie als onderdeel van een toeristische ontwikkelingsvisie voor ZO Fryslân en vormen van gebiedsontwikkeling rond Oudega.

De beoogde ontwikkelingen betekenen meer toeristen voor Drachten die hier dan kunnen overnachten en verleid worden tot gebruik/bezichtiging van voorzieningen in Drachten.

Overigens is vanwege het regionale karakter versterking van recreatie en toerisme een thema dat de komende jaren ook in samenhang met of zelfs wellicht bij voorkeur in het kader van de te ontwikkelen streekagenda voor Zuidoost Fryslân zal worden ontwikkeld.

Oostelijke poort Friese Meren

De oorsprong van de economische ontwikkeling van Drachten ligt in de verving en de daarbij horende ambacht en nijverheid. Vrijwel alle nu nog varende skûtsjes zijn gebouwd op werven in Drachten. Drachten kent de grootste (binnen)jachthaven van Fryslân. Van hieruit starten nu al vele, veelal buitenlandse toeristen hun vakantie in Fryslân. Toch liggen hier nog onbenutte kansen. De relatie met het water kan veel sterker en biedt mogelijkheden voor behoud van leefbaarheid en versterking van de werkgelegenheid van zowel Drachten als ommeland. Drachten kan zich ontwikkelen tot oostelijke poort naar de Friese Meren, als een belangrijke verbinding tussen Wâlden en wetter.. Een belangrijke troef is hierbij het hoge voorzieningenniveau, zowel qua winkelaanbod, (culturele) voorzieningen (theater De Lawei, Subtropisch zwembad De Welle, Kinderboerderij De Naturij) als voorzieningen voor de watersport.

Met een samenhangend pakket aan maatregelen wordt hieraan op verschillende fronten hard gewerkt. Met o.a. de realisatie van de verlengde Drachtstervaart versterkt Smallingerland zijn positie in de Noord-Nederlandse watersport. Atelier Friesland heeft onlangs advies uitgebracht over de mogelijkheden om de ruimtelijke kwaliteit van Drachten-West te verbeteren. Onderdeel van dat advies is ook een betere aansluiting van het stadscentrum op het water, westelijk van de stad. Via het Europese project Sigma for Water is met diverse partijen in 2012 een integrale visie opgesteld voor de omgeving van Oudega. Het plan doet een voorstel om de aansluiting van Drachten via Oudega op de Friese Meren te versterken door onder meer de aanleg van een nieuwe vaarverbinding voor de pleziervaart via Oudega. Daarmee kan ook de beroeps- en pleziervaart van elkaar worden gescheiden. Met het plan kan de positie van het Nationaal Park De Alde

Feanen worden versterkt en ontstaan er mogelijkheden voor uitbreiding van de Friese Boezem en waterretentie. Beide visies doen vanuit verschillende invalshoeken essentiële voorstellen om Smallingerland te laten functioneren als oostelijke poort naar de Friese Meren en vragen om nadere uitwerking.

4.5 Stad in een groene omgeving

Drachten zal zich steeds meer gaan profileren als een groene stad. De parken worden waar nodig gerenoveerd en beter ontsloten voor het publiek. Nieuwe parken worden gerealiseerd en een sterke groenstructuur zal deze bijzondere Drachtster plekken met elkaar verbinden. De keuze voor de groene stad betekent tevens dat er in de huidige stad zeer terughoudend wordt omgegaan met het bestemmen van groene ruimten voor nieuwbouw. Het groen rondom Drachten vormt een bijzondere vorm van (recreatieve) voorziening voor de wijdere regio.

Stadsrand Drachten Oost

(Zie ook Bereikbaarheid, paragraaf 4.6).

Het gebied aan de oostzijde van Drachten heeft geruime tijd als reserveringslocatie voor woningbouw te boek gestaan. Met name veranderende demografische omstandigheden hebben geleid tot voortschrijdend inzicht en daarmee is de visie op dergelijke uitbreidingslocaties ten behoeve van woningbouw in deze omvang (max. 1500 à 1900) ingrijpend gewijzigd. Tegelijkertijd komt het besef naar voren, dat deze locatie juist een grote mate van kwetsbaarheid in zich heeft. Het gebied richting Drachtstercompagnie maakt namelijk deel uit van het Noardlike Fryske Wâlden gebied (o.a. Belvedere; veldgids landschapselementen Noardlike Fryske Wâlden) en is daardoor ook rijk aan diverse cultuurhistorische elementen. Onderzocht zal moeten worden welke (stedelijke) ontwikkelingen passen binnen dit gebied. Specifieke aandacht vergt nog de situatie van het vliegveld.

Dit gebied is van belang als uitloop van de stedelijke regio Drachten, maar tevens van belang als onderdeel, dan wel grenzend aan het nationaal landschap.

Stadsrand Drachten Noord

De stadsrand aan de noordzijde van Drachten is kwetsbaar door de invloeden vanuit het naastgelegen industriegebied en de kleinschaligheid van het coulisselandschap, waardoor agrarisch beheer inefficiënt is. Een blijvend groen landschap moet gezekerd worden dichtbij de stad en dient de ruimtelijke zelfstandigheid van Opeinde.

Herstel, behoud en nieuw functioneren van een karakteristiek landschap zal een zinnige bijdrage leveren aan het toeristisch netwerk en recreatief uitloopgebied van de stad. Versterking van de routestructuur voor landrecreatie richting de Leijen en Oostermeer en 'het lustoord' De Tike kunnen zo met de stad worden verbonden. Het recreatief medegebruik ten zuidoosten van De Leijen kan zo mogelijk worden versterkt met een bezoekerscentrum van het Nationaal Landschap.

4.6. Bereikbaarheid

Drachten heeft met een 4-tal modaliteiten te maken namelijk openbaar vervoer, autoverkeer langzaam verkeer en vervoer over water. Er wordt voor Drachten ingezet op een hoogwaardige bereikbaarheid via het openbaar vervoer.

Openbaar vervoer

Hoogwaardig bus vervoer.

Drachten vormt een knooppunt voor de drie noordelijke provincies wat betreft het openbaar busvervoersnetwerk. Het optimaliseren van deze rol in Noord Nederland is van belang. Op dit moment is het knooppunt gelegen bij het centrum van Drachten.

Autoverkeer

(Factsheets 9, 10, 11 en 12).

De knelpunten van het hoofdwegennet in het noorden zijn bekend en vragen in de periode tussen nu en 2020 om een oplossing. Voor Smallingerland is daarbij vooral van belang de oplossing van de knelpunten in de aansluiting van Drachten op het rijkswegennet. Daarnaast is de aansluiting in oostelijke richting van belang. Voor de infrastructuur in het Noorden is het knooppunt Drachten van groot belang en is een goede verkeersdoorstroming rondom Drachten daarmee van bovenlokaal belang. Hierna volgen projecten die een belangrijke bijdrage leveren aan het oplossen van de knelpunten en verbetering van de doorstroming.

Bereikbaarheid Drachten – noordelijke ontsluiting

Aanleg van twee turborotondes aan de noordkant van Drachten in combinatie met de realisatie van een carpoolfaciliteit en een transferiumlocatie (plushalte) voor het openbaar vervoer. Hiermee ontstaat een verbetering van de bereikbaarheid van het centrum, een betere bereikbaarheid van werkplekken voor forensen en een goede ontsluiting voor bedrijven.

Bereikbaarheid Drachten; Parallelverbinding A7 – Burg. Wuiteweg

Een goede bereikbaarheid van Drachten is van essentieel belang. De Zuiderhogeweg is een belangrijke ontsluitingsweg voor Drachten. De doorstroming op deze weg moet gewaarborgd blijven. De verwachting is dat in de toekomst de doorstromingsproblemen met name bij de kruising Zuiderhogeweg-Eikesingel groter worden.

Een parallelle ontsluiting tussen de Zuiderhogeweg en Het Zuid ontlast de Eikesingel.

Bereikbaarheid Drachten; oostzijde (Ureterpvallaat)

Aan de oostkant van Drachten ligt het bedrijventerrein Azeven- Noord. Een belangrijke ontsluiting van dit terrein is het Ureterpvallaat. In de huidige situatie ontstaan er op piekmomenten bij de aansluitingen van de N31 op het Ureterpvallaat doorstromingsproblemen met soms een terugslag op de N31. Naar de toekomst toe worden deze problemen groter naarmate het bedrijventerrein Azeven-Noord meer invulling krijgt. De aansluitingen zijn nu vormgegeven als een enkelstrooks rotonde. In 2011 is een studie afgerond naar oplossingsrichtingen voor het oplossen van de doorstromingsproblemen.

Vervoer over water

Opwaardering vaarweg nodig voor grootste binnenhaven van Fryslân

De vaarweggerelateerde bedrijvigheid heeft een forse omvang. Een studie enige jaren geleden wees uit dat de economische impact van dezelfde orde was als die van de haven van Harlingen. Vanuit De Haven van Drachten gaan producten en grondstoffen naar het hele Noorden en verder het land in. Een zo laag mogelijk kostenniveau is essentieel voor de ontwikkeling van de hiermee gerelateerde werkgelegenheid en de concurrentiepositie. Met een relatief beperkte investering is opwaardering van de vaarweg mogelijk waarmee ook deze duurzame transportmodus wordt gestimuleerd. Natuur- en recreatiewaarden vragen echter om een alternatieve vaarroute met veel hogere investeringen. Voor de komende jaren wordt door de provincie Fryslân en de gemeente Smallingerland gezamenlijk onderzoek gedaan naar de mogelijke haalbaarheid van de, zeker in economisch opzicht, noodzakelijke verbetering van de vaarweg naar Drachten.

4.7. Volkshuisvesting/herstructurering

Transformatie en verbetering van de bestaande woningvoorraad blijven speerpunten voor de gemeente en de provincie. Duurzaamheid en energiegebruik zijn belangrijke aandachtspunten, ook bij herstructurering van de bestaande woningvoorraad. De gemeente wil de herstructurering van de wijken Noord-Oost en De Bouwen met kracht voortzetten en afronden. Daarmee is de herstructureringsopgave van oude wijken echter niet voltooid. In nauwe samenwerking met de woningcorporaties wordt in beeld gebracht waar en hoe, na Noord-Oost en De Bouwen, de woonkwaliteit in oude(re) wijken kan worden verhoogd. Als na 2014 rijks-ISV-middelen wegvallen, zullen gemeente en provincie nader bezien hoe en in welke mate de herstructurering kan worden voortgezet en welke eventuele bijdrage beide partijen daaraan kunnen leveren.

4.8. Breedband

(Factsheet 2).

Een goede ICT infrastructuur heeft zich in het afgelopen decennium ontwikkeld tot één van de belangrijkste vestigingsvoorwaarden voor bedrijven. Door toenemend gebruik van internet en aanbod van diensten over internet neemt de gebruikte capaciteit steeds verder toe. Deze tendens zal de komende jaren verder doorzetten en daarom is de aanwezigheid van een goede breedbandverbinding cruciaal. Momenteel kan de groei in capaciteit nog voor het grootste gedeelte worden opgevangen met de huidige ICT infrastructuur.

Echter om voor te sorteren op de toenemende vraag naar internetcapaciteit zal Drachten actief inzetten op de uitrol van een breedbandnetwerk

Bijlage: Factsheets van projecten - Smallingerland

Versie 13 maart 2013

a. Ruimtelijk-economische projecten

Factsheet 1: Ontwikkeling noordelijke technologische innovatie-ecologie en ontwikkelcampus

Projectnaam	Ontwikkeling noordelijke technologische innovatie-ecologie en ontwikkelcampus
Inhoud/omschrijving	In Drachten is een aantal hoogwaardige technologische bedrijven gevestigd dat meer dan 1/3 van de jaarlijkse noordelijke investeringen in R&D voor zijn rekening neemt in projecten over de hele wereld. Hiermee is er een voedingsbodem voor een cluster van elkaar versterkende bedrijven en kennisinstellingen op het gebied van R&D en hightech. Het Noordelijk bedrijfsleven kan hier de krachten bundelen om gezamenlijk te werken aan innovatieprojecten en productontwikkeling. De ambitie is om vanuit de bestaande kracht het ecosysteem uit te bouwen en een high tech campus te ontwikkelen.
Plangebied	High tech werklocatie: aan de Tussendiepen te Drachten
Doelen en beoogde effecten	<p>Met de high tech werklocatie wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het streven om van Drachten een belangrijke Kennishub te maken.</p> <p>Doelen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Concentratie van R&D-bedrijven/-kennisinstellingen• Realiseren van een faciliteit voor de high tech-sector• Verankering bestaand bedrijfsleven• Versterking van de kennisketen• Innovatief ondernemerschap en excellent wetenschappelijk onderzoek.• Ontwikkeling, overdracht en toepassing van kennis op academisch en hoger onderwijs niveau <p>Beoogde effecten:</p> <ul style="list-style-type: none">• Versterking innovatieve kracht Noord-Nederlands bedrijfsleven• Imagoversterking Noord-Nederland• Vergroting werkgelegenheid en aantrekkelijker arbeidsklimaat• Vergroting schakelmogelijkheden met HBO- en academische- opleidingen• Profilering Drachten en Fryslân (inter)nationaal als kennisstad en -provincie
(Stads)regionaal belang	<ul style="list-style-type: none">• Het vormt een wezenlijke basis voor verankering en uitbouw van high-tech bedrijven en werkgelegenheid in het hele Noorden;• Versterking positie van de stad(sregio)
Partners	Betrokken bedrijven, hogescholen en universiteiten, provincie, MinEZ, NOM en Syntens
Status project	

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Onderdeel I: Versterking ecostructuur <ol style="list-style-type: none"> a. Taskforce en werkgroep vernieuwde samenstelling; b. Eén project concreet in uitvoering (skin), andere in ontwikkeling; c. Concrete uitwerking van excellentieprogramma voor studenten tbv binding studenten aan high tech werkgelegenheid in Noord-Nederland; d. Werken toe naar convenant; 2. Innovatiecluster <ol style="list-style-type: none"> a. Samenwerking van 6 bedrijven wordt uitgebreid en verloopt positief. b. Relatie moet worden gelegd van innovatiecluster met onderzoek Berenschot; 3. Onderzoek Berenschot <ol style="list-style-type: none"> a. Berenschot heeft opdracht gekregen van Provincie, Philips en gemeente voor een plan van aanpak voor het vervolg van de ontwikkeling van de kenniscluster. Deze fase levert in november 2012 twee resultaten op: <ol style="list-style-type: none"> 1. een twee-jaren draaiboek voor het huidige ecosysteem, en een 2. langere termijn opzet (3 - 5 jaar) van het ecosysteem inclusief de kritische succesfactoren, eventuele benodigde organisatiestructuur, gebaseerd op de reële mogelijkheden van de regio. 4. Het doel is om als eerst aanzet van het project een innovatiehuis in te richten naar deensmodel om dit vervolgens verder uit te bouwen.
Projectplan	De planonderdelen lopen. De ontwikkeling van de high-tech werklocatie (HTWL) zal moeten volgen uit de nu lopende projectonderdelen. Voor HTWL is in 2008 al eens een stedenbouwkundige verkenning gedaan. Deze maakt deel uit van de focuslocatie Drachten-west van de nog door de gemeenteraad vast te stellen structuurvisie Drachten.
Organisatie van het project	Eerste fase: NOM en Philips. Moet voor volgende fasen nog worden geformuleerd.
Planning	In november een advies van Berenschot m.b.t. de te volgen strategie.
Financiën	Opdracht aan Berenschot is gegeven. Provincie, Philips en gemeente delen de kosten (€ 45.000) van dit onderdeel. De totale kosten zijn op dit moment moeilijk in te schatten. De verdeling van de financiering is als volgt: 25% provincie, 25% gemeente Smalingerland, 50% private middelen. Het provinciale aandeel in deze verdeling van maximaal € 8 mln is belegd in het REP. Hiervoor is reeds een voorstel gedaan in het kader van de Kadernota 2013. In de begroting van 2014 wordt

	de provinciale bijdrage geëffectueerd.
Bijzonderheden	
Afbeelding/situatietekening	

Speerpunten Rijk, Noorden, Provincie

Rijk, innovatie	SNN	Provincie	Gemeente	Uitwerking / kansen
Versterking topsectoren MKB	Koers noord en Operationeel programma (EFRO)	Beleidsvisie Economie (2012)	Hierboven genoemde thema's	
High tech	Sensortechnologie		Kennis/innovatie	Industriële ecologie
Life science	Life sciences	via Agri-food	Kennis/innovatie	Industriële ecologie
Logistiek			Logistieke bedrijven	Nader onderzoek op toepasbaarheid
Energie	Energie	Duurzame energie		Industriële ecologie Aanhaken bij Energy Valley
Water	Water	Watertechnologie	Kennis/innovatie	Industriële ecologie
Tuinbouw		Agri-food		
Agri-food		Agri-food		
Chemie	Chemie			
Creatieve industrie				
	Toerisme	Recreatie & Toerisme	Toerisme	Programma uitwerken
	Commerciële zorg	Zorgeconomie		
	Scheepsbouw/metaal	Maakindustrie (w.o. metaal): niet benoemd als speerpunt, maar als aandachtspunt voor alle vijf speerpunten		
	Agribusiness	Agri-food		

Factsheet 2: Breedband

Projectnaam	Breedband in F4
Inhoud/Omschrijving	<p>Een goede ICT infrastructuur heeft zich in het afgelopen decennium ontwikkeld tot één van de belangrijkste vestigingsvoorwaarden voor bedrijven. Door toenemend gebruik van internet en aanbod van diensten over internet neemt de gebruikte capaciteit steeds verder toe. Deze tendens zal de komende jaren verder doorzetten en daarom is de aanwezigheid van een goede breedbandverbinding cruciaal. Momenteel kan de groei in capaciteit nog voor het grootste gedeelte worden opgevangen met de huidige ICT infrastructuur. Echter om voor te sorteren op de toenemende vraag naar internetcapaciteit zal Drachten actief inzetten op de uitrol van een breedbandnetwerk. Door hier zelf de regie in te nemen kan een zo groot mogelijk open netwerk worden gerealiseerd dat voor zowel de rendabele als de onrendabele gebieden toegankelijk wordt. Smallingerland is voornemens de uitrol op te pakken in F4 verband, waarbij met name nauw samen zal worden gewerkt met de gemeenten Heerenveen en Súdwest-Fryslân en Provincie Fryslân. De gemeente Leeuwarden is een voorloper in de aanleg van een open netwerk en kan als voorbeeld fungeren. De aanwezigheid van breedbandinfrastructuur hoort ook bij het innovatieve karakter van Drachten.</p>
Plangebied	F4-Gemeenten/provincie
Doelen en beoogde effecten	<p>Doel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De ambitie is het realiseren van een Open breedband Netwerk in alle delen van de F4 gemeenten. <p>Beoogde effecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Faciliteren huidige economische structuur/klimaat • Aantrekkelijkheid als vestigingsplaats vergroten • Op de toekomst gerichte duurzame stedelijke ontwikkeling
(stads) regionaal belang	Het draagt bij aan de invulling van de regiofunctie die Drachten heeft.
Partners	Gemeenten Heerenveen en Súdwest-Fryslân en Provincie Fryslân
Status project	Ontwikkelen strategische aanpak i.s.m. provincie & F4
Projectplan	
Organisatie van het project	Nu nog F4 gemeenten.
Planning	2014
Financiën	nrb
Bijzonderheden	Er ligt een voorstel voor een provinciale stuurgroep die een breedbandnetwerk realiseert. Zowel door de F4-gemeenten als de provincie

	<p>worden een strategie en een plan van aanpak ontwikkeld. Het is de bedoeling dat de F4-aanpak ook in andere Friese gemeenten ingezet kan worden. De F4 gemeenten richten zich hierbij op de rendabele gebieden (grijze gebieden) en de provincie op de onrendabele gebieden (witte gebieden). De formele marktconsultatie hiervoor zal in maart starten. In maart legt GS een beslisrijp voorstel aan de Staten voor. Er is inmiddels ook een gezamenlijke werkgroep en stuurgroep op dit dossier van de F4 en de Provincie, om hierin samen op te trekken en beide aanpakken optimaal op elkaar aan te sluiten.</p>
--	--

Factsheet 3: Integrale gebiedsontwikkeling Drachten Centrum-Zuid

Projectnaam	Integrale gebiedsontwikkeling Drachten Centrum-Zuid
Inhoud/omschrijving	Tengevolge van de realisatie van de zogenaamd parallelle ontsluiting als onderdeel van de bereikbaarheid van Drachten en ook als onderdeel van de verbetering van de openbaar vervoersstructuur van Drachten zullen ruimtelijk mogelijk op termijn ontwikkelingskansen liggen. Het betreft hierbij niet alleen ontwikkelingen aan de zuidzijde van deze nieuwe infrastructuur maar met name ook een transformatie van het bestaande stedelijke gebied als toegangsgebied naar het centrum.
Plangebied	Directe omgeving van de A7 in relatie met de toegangsweg naar het centrum (Burgemeester Wuiteweg).
Doelen en beoogde effecten	<p>Doelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hernieuwde stedelijke invulling gebied tussen de aansluiting parallelle verbinding en het centrum van Drachten. <p>Beoogde effecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbeterde bereikbaarheid zuidkant centrum • Passende economische functies rond deze zuidelijke ingang van Drachten • Op de toekomst gerichte duurzame stedelijke ontwikkeling
(Stads)regionaal belang	Het draagt bij aan de invulling van de regiofunctie die Drachten heeft.
Partners	Vastgoedeigenaren, provincie, projectontwikkelaars
Status project	Plan dat in verschillende projecten moet worden uitgewerkt
Projectplan	
Organisatie van het project	Gemeente, provincie met private partijen
Planning	2015 - 2020
Financiën	€ 12 miljoen
Bijzonderheden	
Afbeelding/situatietekening	

Factsheet 4: Vaarweg Drachten

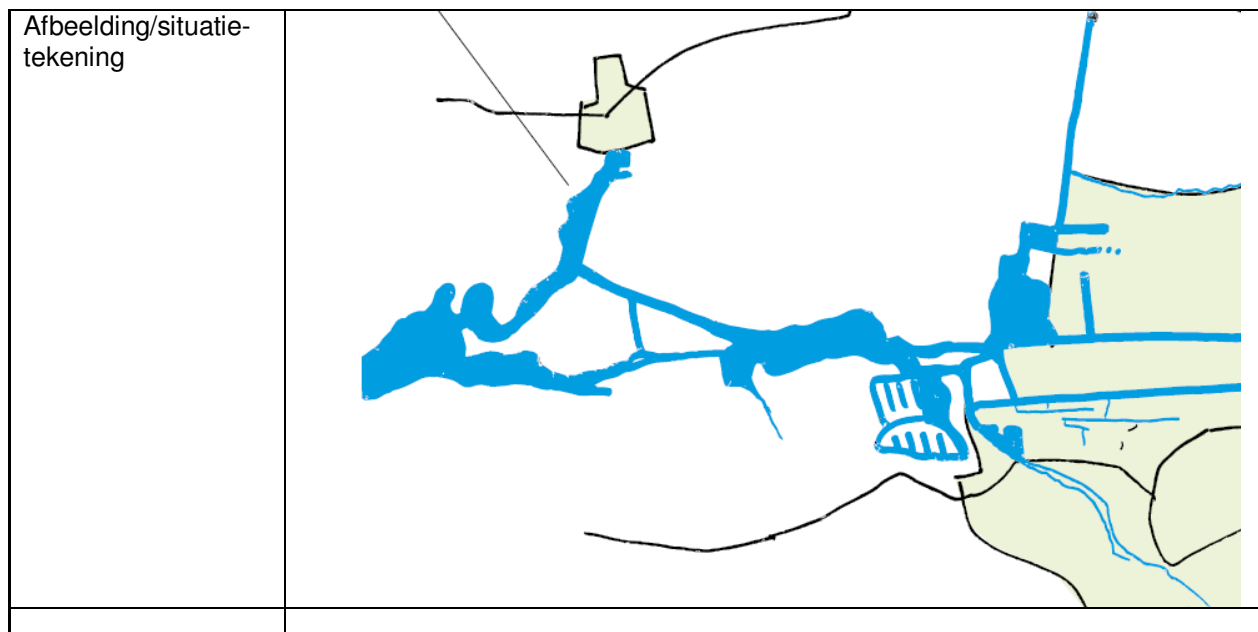
Projectnaam	Vaarweg Drachten
Inhoud/omschrijving	<p>De vaarroute naar de grootste binnenhaven van Fryslân loopt nu door het natuur- en recreatiegebied van nationaal park De Oude Venen. Er is sprake van toenemende weerstand tegen vrachtschepen in dit gebied.</p> <p>De vaarweg is van evident belang voor de economie van de gehele provincie, de concurrentiepositie van (aanpalende) bedrijven en daarmee werkgelegenheid. De toenemende grootte van de vrachtschepen vraagt om een verruiming en verdieping van de vaarweg. De opwaardering van de huidige vaarweg naar klasse Va kost circa € 12 mln. Vanwege de natuur- en recreatiebelangen in het gebied van de Princenhof/Alde Feanen is de beroepsvaarweg minder gewenst en moet gezocht worden naar een alternatief. De kosten daarvoor zijn voor de goedkoopste variant in 2000 berekend op € 38,6 mln en voor de duurste variant op € 81,7 mln.</p> <p>Het project beoogt verbetering van de bereikbaarheid van Drachten door de binnenvaart, inclusief klasse Va schepen. De opgave richt zich in eerste instantie op een onderzoek naar de haalbaarheid van een voorkeursalternatief voor het tracé door de Alde Feanen. Daarnaast wordt opwaardering van het huidige tracé in beeld gebracht (nul +).</p>
Plangebied	Grondgebied alternatieve varianten vaarweg
Doelen en beoogde effecten	<ul style="list-style-type: none"> • Een verruimde beroepsvaartroute die enerzijds voldoet aan de behoefte van de beroepsvaart en de daarvan afhankelijke bedrijven en die anderzijds zo optimaal mogelijk bijdraagt aan de belangen van natuur en recreatie • vergroting van het aantal overslagen tonnages/omzet binnenvaartondernemingen; • verruiming van het toelatingsbeleid op de huidige vaarweg (naar Klasse Va) danwel aanleg van een alternatieve vaarroute naar Drachten; • uitvoering zodanig dat meer mogelijkheden voor natuur en recreatie(vaart) ontstaan • vergroting van de (directe) watergebonden werkgelegenheid in Drachten • faciliteren van watergebonden ondernemingen (verkoop watergebonden kavels) • op termijn (na 2015) uitbreiding van de watergebonden kavels; • duurzaamheid: stimuleren vervoer over water (vermindering CO₂-uitstoot, vermindering energieverbruik, schaalvoordeel, ontlasting wegverkeer, geen congestie) extra mogelijkheden voor nieuwe recreatievaarroute en waterberging door alternatieve vaarweg
(Stads)regionaal belang	<p>Uit een recent uitgevoerd onderzoek bleek de economische impact van de haven van Drachten gelijk aan de haven van Harlingen. Door een verbetering van de vaarroute naar en van Drachten, wordt de economische situatie en positie van de stad(sregio) Drachten versterkt. De Drachtster (binnenvaart)ondernemers krijgen een betere concurrentiepositie. De toeristische en recreatieve attractiviteit van Drachten wordt groter. Er ontstaat een extra mogelijkheid voor waterberging in Fryslân.</p>
Partners	<p>Provincie, (binnenvaart)ondernemers Drachten. Koninklijke Schuttevaer (afdeling Noord Nederland), It Fryske Gea, dorpsbelangen Eernewoude, Vereniging Noardlike Fryske Wâlden, gemeente Tytsjerksteradiel.</p> <p>Er zal o.a. een stuurgroep worden samengesteld met daarin een grote bestuurlijke betrokkenheid, van in ieder geval gemeente en</p>

	provincie.
Status project	<p>Projectopdracht moet door gemeente en provincie worden vastgesteld. Beoogd wordt een gefaseerd omgevingsproces dat bovendien rekening houdt met de kosten en baten.</p> <p>Een omgevingsproces is een informeel verkennend proces waarbij de verschillende stakeholders worden betrokken, zonder direct al te hoge verwachtingen te wekken. De gemeente heeft de projectopdracht vastgesteld en hiervoor € 60.000 beschikbaar gesteld. Het projectvoorstel, waarin een fasering is opgenomen, ligt nu ter accordering bij de provincie.</p>
Projectplan	De gemeente heeft het initiatief genomen een projectopdracht op te stellen. Voorafgaand hieraan is een quick scan gemaakt van alle rapporten die de afgelopen periode zijn opgesteld. Deze behelst een inventarisatie van wat er de afgelopen periode is gebeurd.
Organisatie van het project	N.n.b.
Planning	2013-2020
Financiën	<ul style="list-style-type: none"> -Alternatieve vaarweg: -Dekking Provincie/Rijk, gemeente Smallingerland, -(binnenvaart)ondernemers: nntb -Subsidiemogelijkheden: nntb
Bijzonderheden	<p>Realisatie gaat over diverse periodes van Raad en Staten heen. Het is een project van lange adem en vraagt constant focus. Het negeren van de belangen van de Haven van Drachten leidt tot kapitaalvernietiging, verlies van arbeidsplaatsen door vertrekkende ondernemers en omzetsdaling. Verlies van arbeidsplaatsen en ondernemers in Drachten wil niet zeggen, dat deze ondernemingen elders in Fryslân worden geacommodeerd. Verhuizing naar o.a. het midden van het land of het buitenland behoren ook tot de mogelijkheden.</p> <p>Er is met inzet/subsidie van provincie veel geïnvesteerd in verbetering van de haven (projectraming 13 miljoen) en Quick wins binnenvaart (1,5 miljoen). De Hooidamsbrug is gereviseerd voor 1 miljoen.</p>
Afbeelding/situatietekening	

Factsheet 5: Bestemming Drachten: Drachten|Smallingerland als oostelijke poort naar de Friese Meren (Gebiedsontwikkeling Oudega aan het Water)

Projectnaam	Bestemming Drachten: Drachten Smallingerland als oostelijke Poort naar de Friese Meren (Gebiedsontwikkeling Oudega aan het Water)
Inhoud/omschrijving	<p>Drachten wil zich ontwikkelen tot oostelijke poort naar de Friese Meren, als een belangrijke en binnen Fryslân unieke verbinding tussen Wâlden en wetter.</p> <p>In dit kader zijn in samenwerking met o.a. de provincie twee integrale visies opgesteld. Beide visies doen vanuit verschillende invalshoeken essentiële voorstellen om Smallingerland te laten functioneren als oostelijke poort naar de Friese Meren. De gebiedsvisie Oudega aan het Water (Interreg IVC-Sigma for Water) is erop gericht de feitelijke aansluiting op de Friese Meren te versterken door de aanleg van een nieuwe vaarverbinding voor de pleziervaart via Oudega. Nabij Oudega wordt voor de watersport een aantrekkelijk verblijfsgebied gerealiseerd dat een essentiële schakel (stepping stone) vormt tussen Drachten en de Friese Meren. Voor het westelijk deel van Drachten heeft Atelier Fryslân in haar visie ideeën aangedragen om het waterfront van Drachten te versterken en aantrekkelijk te maken als doel op zich en daarbij de verblijfskwaliteit te vergroten. Ideeën die in nauwe samenhang om een nadere uitwerking vragen.</p> <p>Het project kent een koppeling met de ontwikkeling van de beroepsvaarweg en de ontwikkeling van Drachten-West. De planvorming Oostelijke poort Friese Meren is zodanig vormgegeven dat deze de functie van de beroepsvaarweg versterkt. Het onderdeel waterfront bij Drachten (visie Atelier Fryslân) wordt nader uitgewerkt in het project Drachten-West (Tussendiepen e.o.). De projecten kunnen naast elkaar worden ontwikkeld.</p>
Plangebied	Gebied tussen Drachten en Eernewoude
Doelen en beoogde effecten	<ul style="list-style-type: none"> • ontwikkelen Drachten als oostelijke poort Friese Meren door het versterken van de aansluiting Drachten Smallingerland (De Friese Wouden) op de Friese Meren • ontwikkelen waterfront Drachten met verbinding naar centrum • creëren/aantrekkelijk langzaam verkeernetwerk • nieuwe recreatieve ontwikkelingen langs waterkant mogelijk maken • ontwikkelen nieuwe vaarverbinding pleziervaart langs Oudega (o.a. scheiding beroeps- en pleziervaart) • verminderen groei recreatieve druk op De Alde Feanen (zeefunctie) • inspelen klimaatveranderingen (Friese boezem en waterretentie) • versterken Nationaal Park De Alde Feanen • stimuleren werkgelegenheid in de toeristische sector • behouden en bevorderen leefbaarheid Drachten en ommeland
(Stads)regionaal belang	Uiteenlopende provinciale/regionale en lokale opgaven kunnen integraal gecombineerd worden opgepakt en uitgevoerd. Met de ontwikkeling van de gemeente Smallingerland als oostelijke poort naar de Friese Meren kunnen de kansen voor werkgelegenheid en behoud van leefbaarheid van stad en platteland worden benut. In toeristisch opzicht worden de Friese Wouden gekoppeld aan de Friese Meren. Tegelijkertijd kan de Friese Boezem worden uitgebreid en wordt ingespeeld op klimaatontwikkelingen. De natuur rondom het Nationaal park wordt versterkt en de groei van de recreatieve druk op het aangrenzende Nationaal Park De Alde Feanen kan worden verminderd door spreiding van recreatieve voorzieningen (zeefunctie).
Partners	Provincie, Wetterskip, Marrekrite, maatschappelijke organisaties als It Fryske Gea, LTO, dorpsbelang, ondernemersverenigingen, etc.
Status project	Voor de ontwikkeling van Drachten Smallingerland als Oostelijke poort naar de Friese Meren zijn twee deelvisies ontwikkeld. Na vaststelling zullen deze in nauwe samenhang met diverse belanghebbenden en belangstellenden moeten worden uitgewerkt. Naar aanleiding van de resultaten van de

	Uitvoeringsstrategie zullen GS en B&W (en evt. PS en gemeenteraad) de Visie Oudega ter vaststelling voorgelegd krijgen in samenhang met de resultaten van de Uitvoeringsstrategie.
Projectplan	Op basis van de gebiedsvisie Oudega aan het Water en de uitvoeringsstrategie zal samen met provincie en Wetterskip een projectplan voor nadere uitwerking worden opgesteld. Deze nadere uitwerking van de visie en de uitvoeringsstrategie is afhankelijk van de bevindingen en de besluitvorming in GS en B&W (en evt. PS en gemeenteraad.)
Organisatie van het project	Smallingerland en provincie hebben samen met het wetterskip en een klankbordgroep de gebiedsvisie Oudega aan het Water opgesteld. In de uitvoeringsstrategie zal door de gemeente een voorzet worden gedaan voor nadere samenwerking tussen o.a. provincie, gemeente, Wetterskip.
Planning	In het voorjaar van 2013 wordt een uitvoeringsstrategie opgesteld. Nadat de samenwerkingsagenda is vastgesteld zal op basis van deze uitvoeringsstrategie een projectplan worden opgesteld, dat ter besluitvorming zal worden voorgelegd. Uitvoering kan gefaseerd plaatsvinden, deels op de korte termijn (< 5 jaar). Nadere uitwerking van de visie en de uitvoeringsstrategie is afhankelijk van de bevindingen en de besluitvorming in GS en B&W (en evt. PS en gemeenteraad.)
Financiën	Voor het opstellen van een uitvoeringsstrategie voor de gebiedsontwikkeling Oudega is nog budget beschikbaar vanuit het Europese programma Interreg IVc – Sigma for Water. Voor het project Drachten-West heeft Smallingerland procesgeld beschikbaar gesteld. De gebiedsontwikkeling Oudega aan het Water is een integrale opgave met meerdere doelen. Financiële middelen vanuit diverse sectorale opgaven kunnen worden gekoppeld. Er kunnen besparingen worden gerealiseerd op het waterbeheer van de toekomst. In de uitvoeringsstrategie worden kosten en subsidiemogelijkheden in beeld gebracht. Totale kosten voor deze projecten worden in een eerste globale financiële verkenning geraamd op € 15 miljoen. Dit is het bedrag exclusief de waterfrontverbetering van Drachten ter plaatse van het bedrijventerrein Tussendiepen
Bijzonderheden	Samenhang met beroepsvaarweg en Drachten-West (zie kopje inhoud/omschrijving).
Voortgang	<ul style="list-style-type: none"> - In het kader van Interreg IVc is een integrale gebiedsvisie voor omgeving Oudega opgesteld en wordt gewerkt aan een uitvoeringsstrategie. (Zie ook onder Planning.) - Wetterskip Fryslan wil het Oever- en kadeproject bij Oudega in nauwe samenhang met de gebiedsontwikkeling Oudega aan het Water uitvoeren. - Atelier Fryslan heeft een visie ontwikkeld voor Drachten-West.

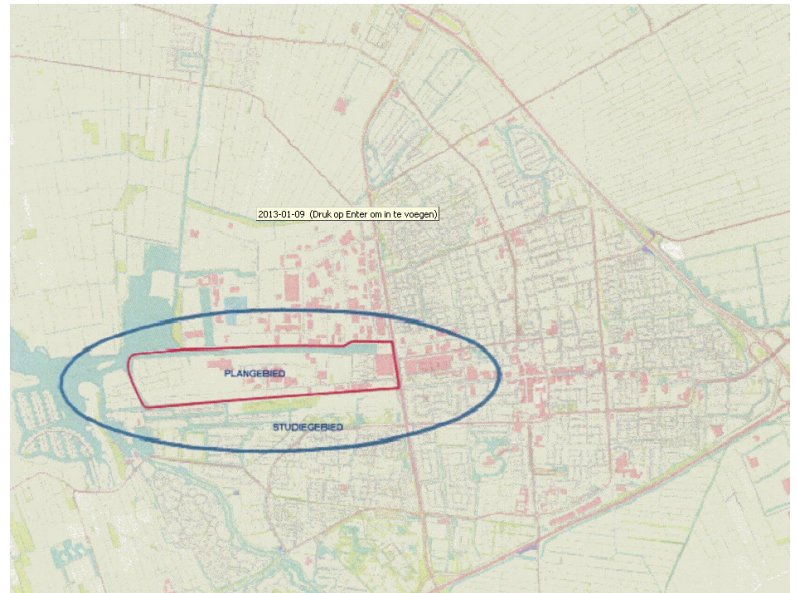

Factsheet 6 Drachten West, Tussendiepen e.o.

Projectnaam	Drachten West, Tussendiepen e.o
Inhoud/omschrijving	<p>Het gebied Tussendiepen, (als onderdeel van industrieterrein De Haven) laat een zeker verpauperingsproces zien. Dit terwijl er tegelijkertijd sprake is van hoogwaardige werkgelegenheid in de vorm van R&D activiteiten van Philips. Het gebied straalt echter niet het beeld van een hoogwaardige (werk)omgeving uit. Passanten worden ook niet uitgenodigd om vanaf de Noorderhogeweg het gebied te betreden. Het gebied heeft wel degelijk potenties. De opgave is te onderzoeken hoe en op welke wijze de gemeente die potenties in de meest brede zin kan benutten. Een complicerende factor is dat de gemeente een zeer beperkte grondpositie heeft in het gebied en zij hierdoor afhankelijk is van de bereidheid van private partijen om in het gebied te investeren.</p> <p>Binnen focuslocatie Drachten-West komen vrijwel alle thema's naar voren die bij een goede ruimtelijke ordening van belang zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • economie (werken in de stad, inpassing, vormgeving, functies, innovatiecluster, vrijplaats voor ideeën, culturele broedplaats voor kunstenaars) • mobiliteit en bereikbaarheid (waaronder vaarwegen) • recreatie en toerisme (TROP/oostelijke aansluiting op het Friese merenproject) • stad in een groene omgeving • huisvesting - herstructurering • ruimtelijke kwaliteit (onder andere (her)ontdekking van de haven en de Drachtstervaart) • 'erfgoed' als inspiratie <p>Daarom zal eerst vorm moeten worden gegeven aan de definitie van de opgave (wat, waarom, wanneer, door wie en op welke wijze). Het</p>

	Masterplan Centrum kan als referentieproduct worden gezien, maar anno 2012 lijkt de vorm meer te tenderen richting een ontwikkelplan als 'overlegproduct' in plaats van een vastomlijnd (master)plan. De ruimtelijk/functionele kansen zijn velerlei, maar zullen vooral van binnenuit tot stand moeten komen. Het zal een samenspel moeten worden tussen ondernemers, gemeente, provincie en andere partijen, die echt bereid zijn in het gebied te investeren.
Plangebied	Het plangebied Drachten-West, Tussendiepen e.o. kan worden beschouwd als het gebied dat wordt begrensd door De Loswal, de Noorderhogeweg en de (noordzijde van de) Drachtstervaart tot aan het Gaasterdiep. In de structuurvisie Smallingerland is de opgave aan de westkant, als een van de focuslocaties, ruimer gedefinieerd, namelijk vanaf de westrand van het centrum van Drachten tot aan het Buitenstvalleat. Dit vanwege de (mogelijke) relocaties met het omliggende gebied. Het gaat dan bijvoorbeeld om de relaties met het centrum van Drachten, jachthaven De Drait en het Gaastereiland. Dat grotere gebied noemen we het studiegebied. Zie hiervoor onderstaande situatietekening.
Doelen en beoogde effecten	Op voorhand valt niet te definiëren wat de precieze uitkomst van dit project zal zijn. Actuele voorbeelden elders in het land laten 'een Vlaamse aanpak' zien: volop ruimte bieden voor nieuwe initiatieven binnen een organisch vernieuwingsproces, waarbij het tempo vooral wordt bepaald door de vraag. Om ook de inhoud van het project af te bakenen worden toch enkele concrete projectdoelstellingen geformuleerd: 1. Samen met belanghebbende partijen komen tot een ontwikkelplan voor het ingekaderde gebied. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen korte en lange termijn; 2. Er wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om als gemeente investeringen te plegen die de moeite waard zijn en een bijdrage leveren aan de beoogde kwaliteitsverbetering.
(Stads)regionaal belang	
Partners	Het zal een samenspel moeten worden tussen ondernemers, gemeente, en andere partijen, die echt bereid zijn in het gebied te investeren. T.z.t. zal worden bekeken of, en zo ja hoe, de provincie zich hier bij zal aansluiten.
Status project	Onderzoeksfase.
Projectplan	
Organisatie van het project	Gemeente, private partijen en op termijn wellicht de provincie. De vraag of de provincie hierin partij is, is afhankelijk van de verdere ideevorming en de vraag of daarin het provinciaal belang aannemelijk is.
Planning	De doorlooptijd van dit project wordt ingezet op 10 jaren. Realisatie ervan gaat dus over diverse periodes van Raad en Staten heen. De doorlooptijd van dit project is naar schatting van 2013 – 2023 en blijft daarmee niet binnen de politieke periode tot maart 2014.
Financiën	Voor de waterfrontverbetering van dit project zijn de kosten geraamd op € 4 miljoen.
Bijzonderheden	

Afbeelding/situatietekening

Factsheet 7: Zwembad De Welle

Projectnaam	Zwembad De Welle
Inhoud/omschrijving	Toekomstontwikkeling De Welle. Nieuwbouw van 50m topsportwedstrijdbad met aanvullende recreatieve voorzieningen.
Plangebied	Locatiescan met meerdere potentiële locaties
Doelen en beoogde effecten	<p>Versterking van de regionale functie van sport, toerisme en recreatie. Nieuwbouw van De Welle zorgt voor een aanvullende sportvoorziening met de mogelijkheid tot gemeentegrensoverschrijdende recreatie- en (top)sportpotentie. De recreatieve mogelijkheden voor inwoners van de gemeente en provincie en toeristen nemen toe.</p> <p>Beoogde effecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • groei van aantal recreanten en toeristen • groei van uitgaven toerisme en recreatie • synergie tussen topsportvoorzieningen in A-7 steden • energiebesparing: ambitie is een energieneutraal zwembad
(Stads)regionaal belang	Topsportfunctie Noord Nederland, verbonden aan Centrum voor Topsport en Onderwijs in Heerenveen (enige 50m bad in Noord Nederland). Regionale functie als recreatieve voorziening.
(Beoogde) Partners	Provincie, Centrum voor Topsport en Onderwijs (CTO) Heerenveen, Sportbedrijf Smallingerland, ministerie VWS, Program Office Olympisch Plan 2028, NOC*NSF, KNZB (zwembond), omliggende gemeenten, private partijen
Status project	Drie toekomstscenario's beschikbaar. Keuze en besluitvorming uiterlijk 2016.

Projectplan	Toekomstscenario's uitgewerkt in investeringsraming en exploitatieoverzichten (rapportage 2011)
Organisatie van het project	Gemeente
Planning	2012 tot en met 2015: beschikbare toekomstvarianten koppelen aan ontwikkelingen en kansen op het gebied van subsidies, toerisme/ recreatie, topsportsamenwerking en duurzaamheidsontwikkelingen. In 2013 verdere uitwerking van de verschillende varianten. Eerst rapportage gereed in juli 2013.
Financiën	€ 10 tot € 35 miljoen (afhankelijk van variant)
Bijzonderheden	
Voortgang	<p><u>Subsidies:</u> Focus op stimuleringsregelingen rondom duurzaamheid, zorg en mensen met beperking, domotica en sensortechnologie en mogelijk Europees (EFRO 2014-2017)</p> <p><u>Toerisme/ recreatie:</u> Toekomstontwikkeling zwembad koppelen aan provinciale/ noordelijke dagattractie (provinciaal beleid), en aansluiting op toegang tot Friese Meren door Drachtstervaart.</p> <p><u>Centrum voor Topsport en Onderwijs (CTO):</u> Bestendigen van zwemprogramma als onderdeel van het CTO in Heerenveen. Gemeentelijk Sportbeleid zet in op samenwerking met CTO door ondersteuning van het Regionaal Trainingscentrum (RTC) zwemmen in Drachten.</p> <p><u>Duurzaamheid:</u> Mogelijkheden onderzoeken voor duurzame toepassingen voor de toekomst waaronder aardwarmte. Inzet is om deze mogelijke toepassingen financieel te kwantificeren voor de toekomstige exploitatie.</p>
Afbeelding/situatietekening	

Factsheet 8: Huisvesting Cultuur

Projectnaam	Huisvesting Cultuur
Inhoud/omschrijving	<p>In cultureel Drachten is een belangrijke rol weggelegd voor het Lawei/Meldij complex, met de Lawei als podium van Drachten en de Meldij als plek waar jong en oud zelf kunst kan beoefenen. Dit is de plek waar de noodzaak voor aanpak het grootst is, waar kansen zijn voor een verdere uitbouw van culturele activiteiten, maar waar bovenal ruimte is voor het realiseren van nieuwe functionaliteiten.</p> <p>Met de nadruk op de Lawei/Meldij is de eerder vorm gegeven clusteringsgedachte niet buiten beeld geraakt. Eén van de uitgangspunten is dat gekeken wordt naar mogelijkheden om voor onderdelen/activiteiten van het museum, bibliotheek en poppodium Iduna aan te sluiten bij de locatie Lawei/Meldij, nu of in de toekomst. Er wordt ruimte gemaakt voor nieuwe functies en gebruiksmogelijkheden. Ook bestaande kracht en kwaliteiten worden verder uitgebouwd, er wordt stevig ingezet op verbreding van het aanbod, onder andere door het verder uitbouwen van de al in gang gezette samenwerking tussen organisaties die op cultuurgebied iets te bieden hebben. Concreet betekent dit een aanpak op drie onderdelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Heroriëntatie en nieuwbouw van Centrum voor de Kunsten 'De Meldij' 2. Realisatie vlakke vloerzaal voor meervoudig gebruik 3. Upgrading van De Lawei.
Plangebied	Het gebied betreft de huidige locatie van de Lawei en de Meldij.
Doelen en beoogde effecten	<p>Drachten maakt de ambitie als dynamisch centrum hoogwaardige cultuurbeleving waar.</p> <p>Beoogde effecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • meer samenhang in het culturele aanbod van culturele instellingen • betere programmatische en productionele afstemming van culturele evenementen • professionalisering van de culturele ondersteuningsstructuur • een cultureel klimaat dat staat en zich qua aard en kwaliteit merkbaar positief onderscheidt in Nederland/Europa
(Stads)regionaal belang	<p>Geven van een kwaliteitsimpuls aan diverse culturele voorzieningen in het centrum van Drachten (waarbij voortgebouwd wordt op de bovenregionale functie van theater de Lawei; Bestaande voorzieningen op het gebied van cultuur bundelen met het accent op synergie tussen de verschillende voorzieningen om de bovenregionale functie van cultuur in de stad te versterken; Versterken van de onderscheidende kwaliteiten van o.a. Drachten op het gebied van cultuur; Het belang van cultuurhistorische elementen in de zone beter op de kaart zetten en een kwalitatieve impuls daaraan te geven.</p>

	De ontwikkeling sluit aan op de versterking van de culturele infrastructuur ten behoeve van de culturele hoofdstad 2018.
Partners	Theater Lawei Centrum van de kunsten Meldij gemeente
Status project	Haalbaarheidsstudie afgerond
Projectplan	Projectplan opgesteld door de gemeente
Organisatie van het project	Vorbereiding door de gemeente
Planning	2010 - 2014
Financiën	Totale kosten: circa € 17 miljoen Dekking: gemeente € 13 miljoen, provincie € 2 miljoen, € 1,1 miljoen A7 convenantmiddelen, bedrijfsleven € 500.000
Bijzonderheden	Voor uitvoering van het project heeft de gemeente Smallingerland € 13 miljoen gereserveerd. Daarbij heeft het gemeentebestuur aangegeven dat binnen 2 jaar daadwerkelijk een begin moet zijn gemaakt met het verbeteren van de huisvestingssituatie. Een duurzame ontwikkeling is een belangrijk speerpunt (materiaal- en energiegebruik, duurzaamheid in culturele concepten en gebruiksmogelijkheden)
Afbeelding/situatietekening	

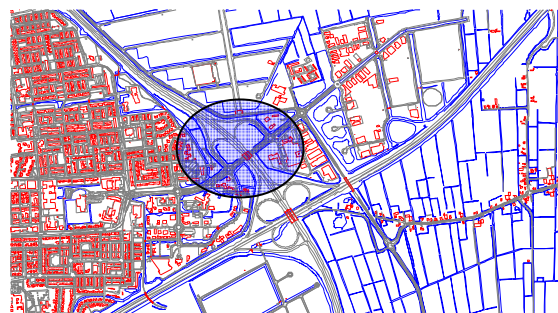
Factsheet 9: Bereikbaarheid Drachten – noordelijke ontsluiting

Projectnaam	Bereikbaarheid Drachten Noordelijke ontsluiting (Noorderhogeweg- N369- Wâldwei)
Inhoud/omschrijving	Aanleg van twee turborotondes aan de noordkant van Drachten in combinatie met de realisatie van een carpoolfaciliteit en een transferiumlocatie voor het openbaar vervoer Hiermee een stedelijke ontwikkeling, een transformatie van de stedelijke invulling tussen dit gebied en het centrum.
Plangebied	Noordkant van Drachten (Noorderhogeweg/Wâldwei)
Doelen en beoogde effecten	<ul style="list-style-type: none"> • Aanleg van een tweetal turborotondes • Realisatie van een carpoolplek • Realisatie van een OV transferium (plushalte) • Eventueel een stedelijke invulling van het gebied met fastfoodketen en tankstation <p>Beoogde effecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbeterde bereikbaarheid van Drachten per openbaar vervoer en auto • Het creëren van een verkeersveilige oplossing voor de kruispunten
(Stads)regionaal belang	Het draagt bij aan de verbetering van de bereikbaarheid van de stedelijke agglomeratie Drachten .
Partners	Rijkswaterstaat en provincie
Status project	Concreet plan uit 2009 moet geüpdatet worden
Projectplan	
Organisatie van het project	provincie
Planning	Voor 2015
Financiën	€ 2,1 miljoen Beoogde dekking: rijkswaterstaat € 500.000, provincie € 1,1 miljoen en gemeente € 600.000
Bijzonderheden	
Voortgang	
Afbeelding/situatietekening	

**Factsheet 10: Bestemming Drachten;
Ontsluiting Drachten Oostzijde (Ureterpvallaat)**

Projectnaam	Verbetering Drachten oostzijde (Ureterpvallaat)
Inhoud/omschrijving	Een goede bereikbaarheid van Drachten is van essentieel belang. Aan de oostkant van Drachten ligt het bedrijventerrein Azeven-Noord. Een belangrijke ontsluiting van dit terrein is het Ureterpvallaat. In de huidige situatie ontstaan er op piekmomenten bij de aansluitingen van de N31 op het Ureterpvallaat doorstromingsproblemen met soms een terugslag op de A7. Naar de toekomst toe worden deze problemen groter naarmate het bedrijventerrein Azeven-Noord meer invulling krijgt. De aansluitingen zijn nu vormgegeven als een enkelstrooks rotonde.
Plangebied	De oostelijke invalsroute van Drachten en de ontsluiting van het bedrijventerrein A7Noord, specifiek de aansluitingen van de N31 op het Ureterpvallaat.
Doelen en beoogde effecten	<ul style="list-style-type: none"> • Versterken economische ontwikkeling • Verbeteren bereikbaarheid Drachten centrum, Leerpark en bedrijventerrein • Creëren van een duurzame oplossing • Een goede ontsluiting van het bedrijventerrein A7 Noord waarborgen
(Stads)regionaal belang	Op piekmomenten terugslag op de A7 wat invloed kan hebben op de veiligheid en doorstroming op deze weg. Voor de economie van Drachten is een goede doorstroming van essentieel belang.
Partners	Rijkswaterstaat en provincie
Status project	In 2011 is een studie afgerond naar oplossingsrichtingen voor het oplossen van dit probleem. De studie zal besproken worden met de partners
Projectplan	
Organisatie van het project	
Planning	In 2013 zal een start worden gemaakt met de verdere uitwerking van het voorgestelde plan
Financiën	
Bijzonderheden	
Voortgang	De studie is afgerond. De oplossingsrichting wordt in de 2013 besproken met Rijkswaterstaat. Dit project is onderdeel van "Bestemming Drachten".

Afbeelding/situatietekening

Factsheet 11: Bestemming Drachten Bereikbaarheid Drachten; Noorder-/Zuiderhogeweg

Projectnaam	Bestemming Drachten Verbetering Drachten Noorder- en Zuiderhogeweg
Inhoud/omschrijving	Een goede bereikbaarheid van Drachten is van essentieel belang. De Noorder- en Zuiderhogeweg is een belangrijke verkeersader in Drachten. Al het verkeer dat vanuit het zuiden Drachten als bestemming heeft moet via deze weg. De toegang naar het centrum maar ook het bedrijventerrein De Haven worden via deze weg ontsloten. De afgelopen jaren is een groot aantal kruisingen aangepast wat een gunstig effect heeft op de doorstroming. In de huidige situatie ontstaan er op piekmomenten bij de kruising met de Gauke Boelensstraat en bij twee rotondes die de aansluiting zijn op het bedrijventerrein De Haven, problemen. De Loswal en de Bolder sluiten met één rijbaan aan op de (dubbelstrooks) rotonde. Het aanleggen van een turborotonde biedt hier uitkomst. De kruising Zuiderhogeweg met de Gauke Boelensstraat (het drukste kruispunt van Drachten) wordt geregeld via verkeerslichten. De doelstelling is hier een ongelijkvloerse kruising te maken waarbij het doorgaande verkeer maximaal kan doorstromen.
Plangebied	Noorder- en Zuiderhogeweg, gedeelte vanaf de kruising met de Gauke Boelensstraat tot de noordelijke toegang naar bedrijventerrein De Haven.
Doelen en beoogde effecten	<ul style="list-style-type: none"> • Versterken economische ontwikkeling • Verbeteren bereikbaarheid Drachten • Creëren van een duurzame oplossing • Een goede ontsluiting van het bedrijventerrein De Haven waarborgen
(Stads)regionaal belang	Op piekmomenten de doorstroming op deze belangrijke weg voor Drachten structureel te verbeteren. Voor de economie van Drachten is een goede doorstroming van essentieel belang.
Partners	Na uitwerking zal moeten worden bepaald of, en zo ja welke, er een rol voor de provincie is weggelegd.

Status project	De uitwerking van dit plan zal plaatsvinden in 2013
Projectplan	
Organisatie van het project	
Planning	In 2013 zal de uitwerking plaatsvinden van deze plannen.
Financiën	Totale investering bedraagt € 10,5 miljoen. Financiering via Bestemming Drachten
Bijzonderheden	
Voortgang	
Afbeelding/situatietekening	PM

Factsheet 12: Bestemming Drachten
Bereikbaarheid Drachten; De Splitting, Oostelijke toegang naar Drachten

Projectnaam	Bestemming Drachten De Splitting, Oostelijke toegang naar Drachten
Inhoud/omschrijving	<p>Een goede bereikbaarheid van Drachten is van essentieel belang. Naast de Noorder- en Zuiderhogeweg is voor de oostelijke ontsluiting via Ureterpverlaat, de Splitting een belangrijke verkeersader in Drachten voor de ontsluiting van het centrum en het Leerpark. Al het verkeer dat vanuit het oosten Drachten als bestemming heeft moet via deze weg. Voor de aansluiting van de A7 en de N31 (Ureterpverlaat) zijn plannen in voorbereiding. Een deel van de verbinding is de afgelopen jaren verbeterd (gedeelte direct achter aansluiting rijkswegen en de toegang naar het Leerpark). Deze verbeteringen hebben een gunstig effect op de doorstroming en de veiligheid.</p> <p>Het laatste gedeelte ter hoogte van het Leerpark dient nog te worden aangepast. Naast de doorstroming is de verkeerveiligheid hier een belangrijk item. Er is namelijk veel verkeer (fietsers en voetgangers) vanwege de aanwezigheid van het Leerpark waar 7000 leerlingen aanwezig zijn.</p>
Plangebied	Splitting, oostelijk toegang Leerpark tot aan de Zuiderdwarsvaart.
Doelen en beoogde effecten	<ul style="list-style-type: none"> • Versterken economische ontwikkeling • Verbeteren bereikbaarheid Drachten aan de oostzijde met name van belang voor het centrum en Leerpark • Creëren van een duurzame oplossing • Verbetering van de verkeerveiligheid

(Stads)regionaal belang	Op piekmomenten de doorstroming op deze belangrijke weg voor Drachten structureel te verbeteren met aandacht voor de verkeersveiligheid op deze weg. Voor de economie van Drachten is een goede doorstroming van essentieel belang.
Partners	Na uitwerking zal moeten worden bepaald of, en zo ja welke, er een rol voor de provincie is weggelegd.
Status project	De uitwerking van dit plan zal plaatsvinden in 2013
Projectplan	
Organisatie van het project	
Planning	In 2013 zal de uitwerking plaatsvinden van deze plannen. Doelstelling is om in 2014 een start te maken met de uitvoering
Financiën	Totale investering bedraagt € 4 miljoen. Financiering via Bestemming Drachten
Bijzonderheden	
Voortgang	
Afbeelding/situatietekening	PM

Factsheet 13: Bestemming Drachten Openbaar Vervoersvisie

Projectnaam	Bestemming Drachten Openbaar vervoer
Inhoud/omschrijving	<p><u>Algemeen</u> Drachten moet met het busvervoer meer van de centrale ligging in Noord-Nederland gaan profiteren door verbetering in kwaliteit en bereikbaarheid waarbij de bus voor alle Drachtenaren toegankelijk moet blijven. Dit is het credo voor de visie op het openbaar vervoer voor Drachten en de nieuwe structuur die daarbij hoort.</p> <p><u>Transferium Drachten-Oost</u> Er wordt een nieuw transferium Drachten-Oost gerealiseerd nabij de afslag Drachten aan de N31 aan de oostzijde van Drachten, strategisch gelegen nabij de kruising van wegen en in de nabijheid van belangrijke bestemmingen zoals het kantorenpark en het leerpark. Dit transferium gaat het nieuwe centrale busknooppunt voor Drachten vormen dat Drachten in de regio ontsluit. Alle Q-liners en regionale en lokale buslijnen die nu langs Drachten-Oost komen, gaan hier halteren.</p>

Hiermee ontstaat één plek waar transfer mogelijkheden ontstaan tussen verschillende busdiensten maar ook van fiets naar bus en van auto naar bus.

Busstation centrum

Alle busdiensten die nu het Knobelsdorffplein aandoen blijven het centrum van Drachten ontsluiten. Uitzondering hierop vormen de Q-liners tussen Groningen en Heerenveen en eventuele nieuwe Q-liners op een nieuwe noord-zuid verbinding via de N31. Hiermee blijft het busvervoer ook in de kern van Drachten voor alle inwoners beschikbaar. Voor enkele lijnen zijn wijzigingen in routevoering nodig om het mogelijk te maken dat zowel het centrum als het nieuwe transferium Drachten-Oost aangedaan wordt. Ook zullen enkele lijnen verknoopt worden (zoals de lijnen Drachten – Heerenveen en Drachten - Groningen) om het mogelijk te maken zowel het centrum als het nieuwe transferium Drachten-Oost aan te doen.

Haltes in de stad

Knobelsdorffplein wordt volledig heringericht tot een nieuwe aantrekkelijke halte met comfortabele wachtruimte en voorzieningen. Er worden enkele plushaltes benoemd op strategische locaties. Op dit moment zijn deze plushaltes voorzien ter hoogte van het Leerpark vanwege het grootte aantal reizigers en ter hoogte van de Nijtap/Noorderhogeweg aan de noordzijde van Drachten, waar meerdere regionale lijnen bij elkaar komen.

Randvoorwaarden

Naast de basisprincipes waarmee de gemeente Smallingerland het openbaar vervoer aanbod een flinke kwaliteitsimpuls wil geven zijn er enkele randvoorwaarden die van groot belang zijn om de voorziene investeringen optimaal tot haar recht te laten komen:

Qliner

Het Qliner concept moet verder geüpgraded/uitgebouwd worden zodat een duidelijk en herkenbaar busconcept voor de langere afstanden ontstaat (de Intercity voor Drachten). Concreet betekent dit: luxe uitstraling en wifi in de bussen; snelheid op snelwegen indien mogelijk op termijn verhogen door snellere bussen; aanpassing van de route in Heerenveen (versnelling door direct via de snelwegen richting het NS station te rijden).

	<p><i>Aansluiting op rail</i></p> <p>Het comfort en gemak op station Heerenveen moet verbeterd worden om de overstap vanuit Drachten op het landelijke intercitynetwerk te verbeteren. De bussen naar Drachten moeten hiervoor op een duidelijk herkenbare plek halteren met daarbij alle voorzieningen.</p>
Plangebied	Drachten en de regio.
Doelen en beoogde effecten	<ul style="list-style-type: none"> • Versterken economische ontwikkeling • Verbeteren bereikbaarheid Drachten met het openbaar vervoer en een betere aansluiting van Drachten met de Randstad en de rest van Nederland • Creëren van een duurzame oplossing • Verbetering van de verkeersveiligheid
(Stads)regionaal belang	
Partners	Provincies Fryslân en Groningen, Gemeente Heerenveen
Status project	De uitwerking van dit plan zal plaatsvinden in 2013
Projectplan	
Organisatie van het project	
Planning	In 2013 zal de uitwerking plaatsvinden van deze plannen. Doelstelling is om in 2014 een start te maken met de uitvoering
Financiën	Totale investering bedraagt € 30 miljoen. Financiering via Bestemming Drachten
Bijzonderheden	
Voortgang	
Afbeelding/situatietekening	PM

